

ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะ การเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

Study the Needs Assessment in Integrated Management for Developing Entrepreneurial Competencies of Chiang Rai Vocational College Students

ศุภกฤต กันทา*

Supakrit Kantha*

Received: 31 March 2026

Revised: 2 May 2026

Accepted: 20 May 2026

Abstract

The research aims to study the needs assessment in integrated management for developing entrepreneurial competencies of Chiang Rai Vocational College students. The informants, selected through purposive sampling, consisted of 106 administrators and teachers from Chiang Rai Vocational College. The research instrument was a questionnaire designed to assess the current state, desirable state, and needs in integrated management for developing the students' entrepreneurial competencies. The researcher analyzed the basic statistics and ranked the needs using the Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) technique. The findings revealed that the current state and desirable state were at a high level, and the prioritization of the needs is necessary in integrated management to develop entrepreneurial competencies for students of Chiang Rai Vocational College. It was found that the development of teachers and entrepreneurial personnel has the highest needs assessment, followed by monitoring evaluation and continuous development, Integrated management principles, Integrated management, Structure system and stakeholder collaboration engagement and Integrated leadership, respectively. In terms of the structure and system of integrated management and entrepreneurial learning management, there is good management, and there is no need for urgent development.

Keywords: Need assessment; Integrated management; Entrepreneurial competency development

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารและคณะครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จำนวน 106 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการบริหาร

¹วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จ.เชียงราย 57000

¹Chiang Rai Vocational College, Chiang Rai Province, 57000, Thailand

* Corresponding Author, E-mail: Kanta.supakrit@gmail.com

แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ผู้วิจัยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวม สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย พบว่า การพัฒนาครูและบุคลากรเชิงผู้ประกอบการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{modified}) รองลงมาเป็นการติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการบริหารแบบบูรณาการ โครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการ ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ ตามลำดับ ในส่วนของโครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการมีการบริหารที่ดียังไม่จำเป็นที่ต้องพัฒนาเร่งด่วน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การบริหารแบบบูรณาการ; การพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

บทนำ

ในยุคศตวรรษที่ 21 ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) อย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มุ่งเน้นการสร้าง "ผู้ประกอบการยุคใหม่" (Smart Entrepreneur) ที่มีทักษะดิจิทัลและมีความคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) เพื่อเป็นการสอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายสำคัญในการยกระดับอาชีวศึกษาเพื่อสร้างผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ผ่านกลไกการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นฐานปฏิบัติการในการพัฒนาทักษะธุรกิจและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน อย่างไรก็ตามแม้จะมีนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าการขับเคลื่อนงานบ่มเพาะยังมีความท้าทายเชิงระบบ โดยเฉพาะช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติที่ยังขาดความต่อเนื่องและมีความกระจัดกระจายของรูปแบบการดำเนินงาน (สำนักมาตรฐาน การอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2567)

ปรากฏการณ์เชิงระบบดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในพื้นที่ โดยเฉพาะวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis) พบข้อจำกัดสำคัญคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการคิดเชิงธุรกิจ (Business Mindset) ในระดับที่เข้มข้น ไม่สามารถจัดทำแผนธุรกิจที่เชื่อมโยงกับความเป็นจริงได้อย่างเป็นระบบ ตลอดจนยังขาดทักษะด้านการตลาดดิจิทัลที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย, 2566) ซึ่งปัญหาเหล่านี้

มีสาเหตุสำคัญมาจากการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่สามารถบูรณาการแนวคิดการเป็นเจ้าของกิจการเข้ากับทักษะวิชาชีพหลักได้อย่างเป็นรูปธรรม สภาพการณ์นี้สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของ UNESCO-UNEVOC (2021) ที่ระบุว่า การพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพนั้น สถานศึกษาต้องไม่เพียงแค่เพิ่มรายวิชาเรียน แต่ต้องอาศัย "ระบบสนับสนุน" และ "รูปแบบการบริหารจัดการ" ที่เป็นเอกภาพทั้งองค์กร

จากความจำเป็นและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาผู้เรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการบริหารแบบบูรณาการที่สามารถเชื่อมโยงนโยบาย โครงสร้าง ภาวะผู้นำ การจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย โดยมุ่งศึกษาประเด็นสำคัญของการบริหารแบบบูรณาการ อันประกอบด้วย หลักการบริหาร วัฒนธรรม นโยบายและกลยุทธ์ โครงสร้างและระบบการบริหาร ภาวะผู้นำ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากร ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนการติดตามและประเมินผล ผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นสารสนเทศสำคัญในการกำหนดแนวทางและเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

ทบทวนวรรณกรรม

องค์ประกอบของการบริหารแบบบูรณาการ

Sahney et al. (2008) กล่าวว่าองค์ประกอบของการบริหารแบบบูรณาการประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารแบบบูรณาการ เป็นองค์ประกอบฐานรากของรูปแบบโดยยึดหลักว่า การบริหารสถานศึกษาไม่สามารถใช้ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการผสมผสานแนวคิด ทฤษฎี และประสบการณ์อย่างเหมาะสมกับบริบทจริง ผู้บริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ มององค์กรในเชิงองค์รวม และพร้อมปรับตัวต่อภาวะวิกฤติ ความไม่แน่นอน

และการเปลี่ยนแปลง โดยยังคงยึดเป้าหมายสูงสุดคือคุณภาพ ความเป็นเลิศและการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ

องค์ประกอบที่ 2 วิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์เชิงผู้ประกอบการ หมายถึง การที่ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเข็ญรายกำหนด วิสัยทัศน์ นโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาให้การวิเคราะห์บริบท (SWOT) และกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนอย่างชัดเจน และสามารถถ่ายทอดนโยบายดังกล่าวไปสู่แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และโครงการต่าง ๆ ของวิทยาลัยได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับแผนกวิชา และระดับรายวิชา จัดสรรและใช้ทรัพยากรของวิทยาลัย ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ และพื้นที่การเรียนรู้ อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และตอบสนองต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติจริง สอดคล้องการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนโดยคำนึงถึงบริบทเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรตามบริบทเชิงพื้นที่

องค์ประกอบที่ 3 โครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดองค์กรในด้านโครงสร้าง งาน และบุคลากรให้เหมาะสม กำหนดหน้าที่ งาน กิจกรรม และโครงการต้องรองรับกลยุทธ์และเป้าหมายเชิงผู้ประกอบการอย่างสมดุลและเป็นเอกภาพ เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานเชิงรุก การประสานงานข้ามฝ่าย และสนับสนุนการจัดกิจกรรมและ โครงการที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนเป็นหลัก

องค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ หมายถึง ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำสร้างศรัทธา และขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม บริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกลไกหลัก กระจายอำนาจ ร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการเกิดขึ้นจริงในทุกกิจกรรมของวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 5 การจัดการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการ หมายถึง การบริหารและจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลบนฐานสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านโครงการ กิจกรรมธุรกิจจำลอง การเรียนรู้จากปัญหา และการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการหรือชุมชน ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการ

องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาครูและบุคลากรเชิงผู้ประกอบการ หมายถึง การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการ รวมถึงการส่งเสริมบทบาทของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวก โค้ช หรือที่ปรึกษาทางธุรกิจให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจ ระบบสนับสนุน และโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อขับเคลื่อนวิทยาลัยสู่การเป็นองค์กรในฐานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 7 ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การบูรณาการความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยกับชุมชน สถานประกอบการ ผู้ประกอบการท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ประสบการณ์จริงด้าน ผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียนและสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพในอนาคต โดยใช้ระบบความร่วมมือเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน และเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับบริบทเศรษฐกิจและสังคม

องค์ประกอบที่ 8 การติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การจัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลแบบบูรณาการ โดยใช้ค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์อย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และผลการประเมิน ถูกนำมาใช้สะท้อนกลับเพื่อการวางแผนปรับปรุง การเรียนรู้ร่วมกัน และการริเริ่มนวัตกรรมหรือโครงการใหม่ เพื่อมุ่งสู่คุณภาพ ความเป็นเลิศ และความยั่งยืนของการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารและคณาครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายจำนวน 106 คน (ฝ่ายบริหารทรัพยากร วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย, 2568) โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาถึงสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อมูลเพิ่มเติม

3. การสร้างและการหาคูณภาพของเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) และพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป พบว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามใช้ได้ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงและไม่ใช่กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษา และคณะ

ครู จำนวน 30 คน และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) คัดแปลงมาจากสูตร KR-20 ของ Kuder – Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยกำหนดความเชื่อมั่นค่า α ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 หมายความว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูงจึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ซึ่งได้ผลการประเมิน แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ผลการประเมินสภาพที่เป็นจริงในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย พบว่า โครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.63 รองลงมา การจัดการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการ 4.52 และน้อยที่สุด องค์ประกอบวิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์เชิงผู้ประกอบการ เฉลี่ย เท่ากับ 4.15

ผลการประเมินสภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากรเชิงผู้ประกอบการ เฉลี่ย 4.64 รองลงมาเป็นการติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ย เท่ากับ 4.59 และองค์ประกอบวิสัยทัศน์ นโยบายและกลยุทธ์เชิงผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 4.24

เมื่อทำการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า การพัฒนาครูและบุคลากรเชิงผู้ประกอบการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.107 รองลงมาได้แก่ การติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการบริหารแบบบูรณาการ โครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการ ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.083, 0.081, 0.029, 0.022, 0.020 ตามลำดับ และในส่วนของโครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ -0.036 และ -0.060 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย (N=106)

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI _{Modified}	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
หลักการบริหารแบบบูรณาการ	4.18	0.16	มาก	4.52	0.12	มากที่สุด	0.081	3
วิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์เชิงผู้ประกอบการ	4.15	0.10	มาก	4.24	0.21	มาก	0.022	5
โครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการ	4.63	0.07	มากที่สุด	4.48	0.18	มาก	-0.032	7
ภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ	4.48	0.04	มาก	4.57	0.08	มากที่สุด	0.020	6
การจัดการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการ	4.52	0.06	มากที่สุด	4.25	0.22	มาก	-0.060	8
การพัฒนาครูและบุคลากรเชิงผู้ประกอบการ	4.19	0.09	มาก	4.64	0.09	มากที่สุด	0.107	1
ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.16	0.12	มาก	4.28	0.16	มาก	0.029	4
การติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.24	0.18	มาก	4.59	0.07	มากที่สุด	0.083	2
รวมเฉลี่ย	4.32	0.05	มาก	4.44	0.06	มาก		

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย พบว่า ระดับสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการของผู้เรียนในระดับที่ดี ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมทักษะอาชีพ และการสร้างประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทั้งด้านวิชาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการปรับตัวของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม แม้ผลการดำเนินงานจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังไม่ถึงระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ายังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น การบูรณาการองค์ความรู้ระหว่างสาขาวิชา การเชื่อมโยงกับสถานประกอบการ

หรือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย โดยพิจารณาคำดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ลำดับแรกคือ การพัฒนาครูและบุคลากรเชิงผู้ประกอบการ รองลงมาการติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างและระบบการบริหารแบบบูรณาการ ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นที่ระบุว่า เมื่อมีความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ย่อมสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนา โดยเฉพาะประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ เช่น การพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการของผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ระดับความต้องการจำเป็นที่สูงมากอาจเป็นผลมาจากการที่การบริหารจัดการในปัจจุบันยังขาดความเป็น “ระบบบูรณาการ” อย่างแท้จริง กล่าวคือ ยังมีลักษณะการดำเนินงานแบบแยกส่วนระหว่างฝ่ายงานหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ความร่วมมือกับสถานประกอบการ ชุมชน หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ ส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการของผู้เรียนยังไม่ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้ง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบธุรกิจในปัจจุบัน เช่น ธุรกิจออนไลน์และแพลตฟอร์มดิจิทัลได้เพิ่มระดับความซับซ้อนของสมรรถนะผู้ประกอบการ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับรูปแบบการบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความต้องการจำเป็นในระดับสูงที่สุด ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แม้วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จะมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการของผู้เรียนในระดับที่ดีแล้ว แต่ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการให้เป็นระบบ เชื่อมโยง และสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพและแข่งขันได้ในระดับประเทศและนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับสรณัฐ เทศารินทร์ และสิทธิชัย สอนสุภี (2568) ที่พบว่าการบริหารแบบบูรณาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เรวดี โรจน์ประโคน และคณะ (2567) ที่พบว่าสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบัน และมีความต้องการจำเป็นในระดับสูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างสภาพจริงกับสภาพที่คาดหวัง เช่นเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับ เทือน ทองแก้ว และคณะ (2562) ที่ใช้การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการ และพบว่าสามารถยกระดับคุณภาพองค์กรได้ ตลอดจนสอดคล้องกับ Karimi (2023) และ Nuraeni et al. (2022) ที่เน้นการพัฒนารูปแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกอบการในบริบทอาชีวศึกษา ซึ่งยืนยันว่าการบริหารแบบบูรณาการเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มี

สมรรถนะผู้ประกอบการในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบันมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนากำลังคนที่มีแนวโน้มสมรรถนะผู้ประกอบการส่งผลให้สถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการบริหารแบบบูรณาการในระดับที่ดี อย่างไรก็ตามการดำเนินงานดังกล่าวยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในทุกมิติได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการทั้งด้านหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยี ดิจิทัล ความร่วมมือกับสถานประกอบการและชุมชนอย่างเป็นระบบ จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ส่งผลให้ความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากบริบทของเศรษฐกิจ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการขยายตัวของเศรษฐกิจดิจิทัลและธุรกิจรูปแบบใหม่ ทำให้สมรรถนะผู้ประกอบการที่ผู้เรียนควรมี มีความซับซ้อนและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ขณะที่รูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษายังอยู่ในช่วงของการพัฒนาและปรับตัว ส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคาดหวังในสูงต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการบริหารจัดการในลักษณะบูรณาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งในทางปฏิบัติอาจยังมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างระบบการประสานงาน และทรัพยากร ส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่สามารถบรรลุผลในระดับที่คาดหวังได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนายังคงอยู่ในระดับสูงที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.อรพิน ดวงแก้ว ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ครูกฤตภัทร พุทธเศรษฐานนท์ ที่ให้คำปรึกษาการเขียนบทความวิจัย คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน

References

- เทือน ทองแก้ว, พันธศักดิ์ พลสารมย์, และ ศรเนตร อารี โสภณพิเชฐ. (2562). การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการตามแนวคิดการบริหารจัดการขั้นสูงและระบบประกันคุณภาพสมบูรณแบบสำหรับสถาบันอุดมศึกษารัฐ: กรณีศึกษา 10 สถาบันอุดมศึกษา. *Journal of Education Studies, Chulalongkorn University*, 47 (Suppl. 1), 156-176.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ฝ่ายบริหารทรัพยากร. (2568). *จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย*. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย.

- ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ. (2566). รายงานผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis). วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย.
- เรวดี โรจน์ประโคน, สุวดี อุปปินใจ, และไพโรภรัตน์ ชวงศ์. (2567). รูปแบบการบริหารโรงเรียนส่งเสริมวิสาหกิจที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ สำหรับการสร้างสมรรถนะผู้ประกอบการในโลกอนาคต. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 16(3). 212-226.
- สรณัฐ เทศารินทร์ และ สิทธิชัย สอนสุภี. (2568). การบริหารแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. *วารสารวิชาการปัญญาภิวัฒน์*, 10(1). 293-306.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2567). *การสร้างผู้ประกอบการอาชีวศึกษารุ่นใหม่ LEARN TO EARN*. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Karimi, S., Harm J.A. Biemans, Thomas L., Martin M., & Mohammad C. (2023). The role of entrepreneurship education in shaping students' entrepreneurial intentions: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Business Venturing Insights*, 19, e00393.
- Nuraeni, E., Suryana, N., & Rahmat, A. (2022). The influence of project-based learning on students' creative thinking skills and learning outcomes. *Journal of Physics: Conference Series*, 2157 (1), 012028.
- Sahney, S., Banwet, D. K., & Karunes, S. (2008). An integrated framework of indices for quality management in education: A faculty perspective. *The TQM Journal*, 20(2), 173-197.
- UNESCO-UNEVOC. (2021). *BILT-Entrepreneurship in TVET*. UNESCO-UNEVOC.